

Působení Lucifera a Ahrimana v srdci a v mozku

Rudolf Steiner

Basilej, 3. června 1914

Naše cvičení mají předpoklady k tomu, aby nás přivedla do duchovního světa. V duchovním světě jsme také v noci, tehdy v něm však nejsme vědomě. Proč ne? Protože máme zvyk, kosmický zvyk vnímat fyzickými smysly a jsme příliš slabí, než abychom bez nich dokázali rozvinout vědomí. Co vlastně jsou tyto smyslové vjemy? Obsahují v sobě i to, čeho můžeme dosáhnout vyšším vědomím: imaginace, obrazy vyšší reality; inspirace, jimiž se nám zjevují duchovní bytosti; intuice, jimiž se sjednocujeme s božskou podstatou*. To vše je ve vjemu obsaženo, do nás se to však nedostává, a sledujeme-li, proč tomu tak je, zjistíme, že Lucifer to spaluje ohněm vášní, pudů a žádostí. Lucifer si zřídil sídlo v srdci a tady se odehrává spalování imaginací, inspirací a intuicí, jež jsou základem všeho smyslového, neboť s každým dechem, s každým vjemem do nás vnikají obrazy duchovních bytostí. Na počátku lemurské doby, kdy se odehrálo to, co bible líčí jako boj mezi bytostmi elohim a Luciferem, se Lucifer se svým ohněm vmísil do srdce lidí.

Srdce však bylo předurčeno k něčemu úplně jinému; elohim je stvořili k tomu, aby bylo jejich příbytkem. Něco může být malé ve fyzickém světě, avšak velké ve světě duchovním, a také naopak. Tak je srdce fyzicky jen docela malé a anatom se domnívá, že by bylo tímtéž, i kdyby ho vyjmul z těla, ve skutečnosti je však srdce v duchovním světě něco velmi velkého a bylo určeno k tomu, aby bylo příbytkem bytostí elohim. Když Lucifer vstoupil do lidského srdce, uchránili si však elohim pro sebe jedno místo, kde mohou stále ještě přebývat; v lidském životě se to projevuje jako hlas svědomí. Kde tento hlas promlouvá, tam promlouvá něco, co nepatří k Luciferovi s jeho stravujícím ohněm; v tomto hlasu dosud k člověku proniká bezprostřední inspirace bohů. A vidíme, že v důležitých chvílích lidských dějin se hlas svědomí stal pro lidi objektivním a stanul před nimi. Tak tomu bylo s Mojžíšem, na je hož duši doléhal osud celého jeho národa. Vystoupil na horu Sinaj a v hořícím keři (to znamená v ohni zažehnutém Luciferem) ušly šel hlas svého boha, který mu později na Sinaji dal příkázání, jež se stala základem všech pozdějších lidských zákonů.

* V něm. orig. *Wesen*, což může znamenat i *bytostí*. (Pozn. edit.)

Poté co se Lucifer tímto způsobem zmocnil lidského srdce, museli elohim položit protiváhu na opačnou misku kosmického řádu světů, aby byla obnovena rovnováha. K tomu došlo v atlantské době, když byl příčiněním bytostí elohim Ahriman i s veškerou municí opevněn v lidském mozku, aby odsud uplatňoval své ochlazující působení proti luciferskému ohni. A z toho, co Ahriman ochlazuje z ohně, spalujícího imaginace, inspirace a intuice vjemů, se v člověku stávají myšlenky, představy. (Je jedna věc, která zvláště představuje palivo pro Lucifera, a to je nelaskavost.)

Poznání, že Lucifer se svým ohněm trní v našem srdci a Ahriman tento oheň ochlazuje v hlavě, staří zasvěcenci vždycky měli a jeho poslední zbytek nacházíme u Aristotela (který sám už jasnozřivý nebyl); pravil, že ze srdce vychází teplo směrem k hlavě, kde je ochlazováno.

Někdo by ovšem mohl namítnout: Je přece podivné, že Lucifer i božství přebývají společně v našem srdci! Zní to, jako by na světě existovalo jen jedno srdce, a přitom je tolik srdcí, kolik je lidí. Ano, tady narážíme na záhadu, která je jen jednou z těch menších, s nimiž se okultista setkává: Jak se jedno stalo mnohostí? Nemám v úmyslu podat zde řešení této záhady; můžete se však pokusit pronikat do ní dál a dál meditativním přemýšlením. (Následují tři sedmiveršové sloky jako meditační formule.)

GA 266/III